

Govern, Mossos i procés: tots els detalls d'un distanciament progressiu

Abans del referèndum, sectors de Junts pel Sí demanaven canvis a la policia catalana; el referèndum va dinamitar ponts i la gestió de l'aniversari de l'1-O va provocar topades entre el cos i l'executiu

Carles Puigdemont i Josep Lluís Trapero, en una imatge d'arxiu | ACN

Les reunions del grup parlamentari de Junts pel Sí no eren sempre una bassa d'oli. A mitjans de febrer del 2017, en plena incertesa sobre els preparatius del referèndum anunciat per Carles Puigdemont, una d'aquestes trobades va fer saltar espurnes. El director dels Mossos d'Esquadra, Albert Batlle, va assegurar en una entrevista a TVE que, si rebien l'ordre judicial de detenir la presidenta del Parlament, Carme Forcadell, l'haurien de complir. "Fins aquí podem arribar", es va escoltar en la reunió de grup de Junts pel Sí. Alguns membres de la direcció van demanar el cessament de Batlle (<https://www.naciodigital.cat/noticia/125790/sectors/junts/si/reclamen/canvis/cupula/interior/cami/rreferendum>) , i també van qüestionar el paper del major Josep Lluís Trapero.

L'episodi és rellevant, especialment després del testimoni de Trapero al Tribunal Suprem en el qual va descarregar tota la responsabilitat del referèndum en el Govern (<https://www.naciodigital.cat/noticia/175500/trapero/descarrega/responsabilitat/govern/no/acompanyavem/projete/independentista>) i va revelar que existia un pla per detenir els membres de l'executiu

(<https://www.naciodigital.cat/noticia/175497/trapero/revela/mossos/tenien/punt/dispositiu/detenir/govern/puigdemont/27-o>) si així ho hagués demanat la justícia. El relat dels mesos clau del procés és, també, la història d'un distanciament progressiu entre la policia catalana i el Palau de la Generalitat que va atenuar-se amb els atemptats gihadistes del 17-A -amb una gestió policial àmpliament celebrada per tots els estaments- i que no s'ha calmat amb el pas del temps.

Si s'ha de posar data al primer trencament evident entre els Mossos i el Govern, segons convenen membres d'Interior durant el referèndum, és l'aprovació de les lleis de desconnexió al Parlament. "A partir d'aquell dia, la prefectura talla les comunicacions", sostenen les fonts consultades. La inquietud creixia en els comandaments de la policia catalana i, en paral·lel, l'exconseller Joaquim Forn declarava públicament que els Mossos garantirien el dret a votar dels catalans. Trapero va deixar clar al Suprem que això "incomodava" el cos i que les paraules van ser objecte de "censura"

(<https://www.naciodigital.cat/noticia/175466?&passaact=0c6fecb958268c03fa0af2a3346aa043&re novaportada=1>) .

El comissari Ferran López, un mes i mig abans de l'1-O, va garantir a Pérez de los Cobos en una reunió a Madrid que complirien les ordres judicials per impedir el referèndum

El major va veure com l'Estat situava el coronel Diego Pérez de los Cobos al capdavant de l'operatiu de totes les forces i cossos de seguretat que convivia a Catalunya durant l'1-O, i es va apartar de les reunions. S'hi enviava el comissari Ferran López, mà dreta de Trapero, que gaudia d'una bona relació amb Pérez de los Cobos. En una reunió celebrada a Madrid just després dels atemptats de Barcelona i de Cambrils, López va assegurar al coronel de la Guàrdia Civil que complirien amb la legalitat davant l'1-O. Així mateix ho va revelar Pérez de los Cobos quan va testificar durant el judici.

La tensió va acabar d'esclatar quan, veient que l'Estat faria ús de la força per aturar la votació i hi havia una possibilitat de "greus desordres públics" -en paraules de Trapero-, el major va decidir organitzar una reunió amb Carles Puigdemont, Forn, Oriol Junqueras i també Forcadell, que no hi va acabar assistint. El relat de la trobada, narrat per l'excap dels Mossos davant Manuel Marchena, és diàfan: la policia "no compartia" el projecte independentista i compliria la llei -espanyola-. "No s'equivoquin amb nosaltres", els va advertir Trapero. Puigdemont els va dir que fessin el que haguessin de fer.

De la detenció al cessament

En aquesta trobada a Palau es va fer evident el que feia setmanes que es coïa: Trapero estava "incòmode" amb la gestió del referèndum, i així ho van parlar amb l'exconseller Jordi Jané. Veterà dirigent de Convergència ben connectat amb Madrid, coneixedor de la judicatura espanyola i interlocutor esporàdic de l'exfiscal José Manuel Maza, Jané no compartia la "deriva política" del Govern -també en paraules del major- i va decidir deixar el seu lloc al Govern juntament amb Meritxell Ruiz, Jordi Baiget i Neus Munté. L'adeu del conseller va comportar, també, el relleu d'Albert Batlle al capdavant dels Mossos. El va substituir Pere Soler, alineat amb el projecte independentista.

V?deo: <https://www.youtube.com/watch?v=qtfopzcXYmQ>

El dispositiu del referèndum va deixar pas a la gestió d'un octubre tens, marcat per si es declarava

-o no- la independència. Trapero va verbalitzar dijous, a preguntes de Xavier Melero, advocat de Forn, que existia un pla traçat per detenir Puigdemont i els membres del Govern en cas que així fos requerit per la justícia davant de la proclamació de la República. Un cop proclamada, el major es va posar a disposició de les autoritats judicials. Eren els seus últims moments com a cap del cos: Mariano Rajoy el va cessar de manera fulminant (<https://www.naciodigital.cat/noticia/141532/govern/espanyol/destitueix/major/trapero/matinada>) aprofitant que el Senat ja havia validat l'aplicació del 155.

Gestió erràtica de l'aniversari

A partir d'aquell moment, el dia a dia del cos va recaure en Ferran López, vigilat per Juan Antonio Puigserver, secretari general tècnic del Ministeri de l'Interior. Quan es va formar Govern, el president Quim Torra i el nou conseller Miquel Buch es van reunir amb Trapero per oferir-li tornar a ser el cap dels Mossos. Ho va rebutjar (<https://www.naciodigital.cat/noticia/156824/trapero/renuncia/ser/restituït/cap/dels/mossos>) perquè estava ja processat a l'Audiència Nacional per rebel·lió -la Fiscalia, que l'ha acusat de "colpista" en sessions a porta tancada, li demana onze anys de presó- i preferia preparar la defensa amb la seva advocada, Olga Tubau. Dijous portava el testimoni molt ben preparat.

En paral·lel, Buch va topat amb reticències internes al cos, i la dimissió de López com cap dels Mossos va aguditzar la sensació (<https://www.naciodigital.cat/noticia/157209/ferran/lopez/dimiteix/cap/dels/mossos>) . L'exalcalde de Premià de Mar va escollir Miquel Esquiú com a principal comandament de la policia (<https://www.naciodigital.cat/noticia/159061/comissari/miquel/esquiú/nou/cap/dels/mossos>) . La commemoració de l'1-O, amb enfrontaments amb manifestants a les portes del Parlament, sumades a les càrregues contra independentistes que, dies abans, protestaven contra una marxa de l'extrema dreta a Via Laietana, van obrir de nou una bretxa de confiança. Els fets de la commemoració de la Constitució, a principis de desembre, van elevar la polèmica.

Interior i els Mossos van rebre malament que l'entorn de Torra donés per fets canvis en el cos que encara no s'havien tractat internament

Les càrregues a Terrassa i a Girona de la brigada mòbil contra manifestants independentistes, sumada a l'impacte d'un projectil de foam contra la diputada Maria Sirvent, de la CUP, van tenir un impacte polític. Des d'Eslovènia, Torra va demanar "canvis immediats" al cos (<https://www.naciodigital.cat/noticia/168455/ultimatum/torra/buch/perque/faci/canvis/mossos/quatre/dies>) , i va propiciar una reunió d'urgència amb Buch, en la qual es va revisar l'actuació policial (<https://www.naciodigital.cat/noticia/168620&passaact=52025315b5a23fc7bc2eeaa53a86773b&renovaportada=1>) . A Interior no va caure precisament bé que dirigents de l'entorn presidencial donessin per fets canvis quan encara no s'havien parlat amb el cos.

Al cap d'un mes es van precipitar -ara sí- canvis (<https://www.naciodigital.cat/noticia/171273/canvis/cupula/policial/mossos/relleven/ara/caps/antiavalots/informacio>) en els màxims responsables de la comissaria general d'Informació, de l'àrea de Brigada Mòbil -els antiavalots- i de la comissaria general Tècnica de Planificació i Seguretat. Tots els canvis, sostenia la versió oficial, eren fruit de peticions prèvies dels agents que s'havien anat ajornant. El testimoni de Trapero al Suprem indica que, com s'intuïa abans del referèndum, la relació del triangle Govern, Mossos i procés no ha estat precisament tranquil·la. Ni ho continua sent.